

Suomalaiset maanviljelijät N. Yorkin valtiossa

Pieni katsaus suomalaisten maanviljelijöiden elämään ja toimintaan New Yorkin valtion läänissä osassa.

Kuka tahansa sattuukin matkustamaan New Yorkista käsin Buffaloon piiriin tai piirivastoin Lehigh Valley rautatieleijonaa myöten, tulee huomaneeksi matkan varrella vähän semmoista epätasaista maata, niin kuin suuri lauma sikkoja olisi siinä temmeltänyt, tai ellei satu huomaamaan, niin ainakin tuntee, sillä juna alkaa heittelemään oikeaan ja vasempaan niinkuin laiva myrskyssä. Se kiemurtelee niinkuin käärme hirmuisten vuorien lomitse, nousee ylös ikkyyden ja taas nykisee ja huistaa alamäkeä niin että suunnatonta luonnon muodostamat kummut näyttäivät tanssiviltoja jättäisiiltä. Tuon tuostakin juna nykisee, tekee ikkimielen käänteitä, niin että matkustajasta tuntuu juna menevän sivuuttain.

Silloin tulee jokainen kurkistaneeksi ulos akkunasta ja itseksensä päihtelee, että kukahan onneton sitä noidenkin kukkuloiden laidoilta elämänsä etsii. Mutta niin se on että joidenkin sitä pitää sellaisistakin paikoista elustansa etsiä, sillä nykyisen järjestelmän vallitessa ei koeteta säästää työtätekevän ihmisen valvoja eikä sääliä hänen kärsimyksensä. Ollisi kyllä riittävästi tasaisia, helpommin viljeltäviä ja maantieteellisesti paremmissa asemassa olevia maita, mutta ne makkavat enimmäkseen joutilaina, sillä usemmissa tapauksessa ne omistavat sellaiset, jotka eivät kynnä eikä kylviä, vaan keinottelevat maallakin niinkuin muillakin tavaroilla, myyden ja ostaen, pettämällä ja voittamalla. Niin ne kiertelevät kädestä toiseen ja niiden hinta on tavallisesti niin hirmuinen, että työllänsä grottemylystä ansaitsevat rahat eivät niiden lunnaiksi riitä, vaan hänen täytyy "maaniälkäänsä" etsiä sellaista, jonka saa halvalla, ottamatta lukuun ollenkaan sitä, kuinka hankalassa ja epämukavassa paikassa se sijaitsee.

Nämäkin sendit ovat uutisasukkaat toista satua vuotta takaperin raivanneet, silloin kun sopivimmat paikat lähilienoilla olivat tavanneet omistajansa. Ei ole heidänkään elämänsä ollut kukkien pillillä kulkemista, sen tietää sellainen joka yrittää jatkaa heidän työtään. Kaikista päättäen ovat he kuitenkin kärsivällisesti eläneet, sukupolvesta toiseen; vanhemman nuvutua on nuorempi ottanut hänen paikkansa ja alkanut jatkamaan menneen työtä. Itsepintaisesti koettaen täyttää elämänsä raskaasta velvollisuudesta. Mutta koneellisuuden alkaessa kukoistamaan ei nuorempaa sukupolven enää ole viihdyttänyt yksitoikkoisen maanviljelyn, vaan se iloinen kaupunkielämä ja ehkäpä pikainen rikastumis-halu alkoi vetämään heitä kaupunkien. Tällä tavalla olivat nämä farmit täällä jääneet tyhjiksi. Ja suomalaiset, joilla on erityinen halu tunkentua joka paikkaan, löysivät ajanmittaan tiensä tännekin. Noin toistakymmentä vuotta sitten ohjasi ensimmäinen suomalainen askeleensa tänne ja nyt tämän "sinikkään" häirmin kansan lukumäärä näillä seuduilla, Spencerin, Van Ettenin, Lockwoodin, Newfieldin, y. m. ympäristöillä, lähentelee kahta tuhatta. Kuvia koettelemusten aikoja on ollut useimmalla tulokkaiden, alkaessaan viljelemään maata, joka on perin pohjin menettänyt kasvuvuolmansa ja korjaillessaan riisistyneitä rakennuksia tai rakentaneensa uusia. Monet ovat menehtyneet, mutta useimpia on pitänyt pystyssä se sitkeä suomalainen yritteliäisyys ja kärsivällisyys.

Maitotalous.

Viime vuosien kuluessa, eli siinä aikana kun suomalaiset alkoivat näitä maita viljelemään, on maitotalous nousut näillä seuduilla sangen korkealle kannalle. Komeita maitoasemia sijaitsee joka paikassa tulkittaneissa ja niistä lähetetään junaalastittain päivittäin maitoa New Yorkiin ja muihin suurempiin liikekeskuksiin. Alussa maito-

talouden noustessa oli maidolla niin pieni hinta, että se sai järjestymisen tarpeellisuuden välttämättömän vanhoillisen simplenkin piilissä. Silloin tällöin saapui heidänkin korviinsa tietoja siitä, kuinka paljon kuluttajat joutuvat maidosta maksamaan. Vertaillen sitä silhen hintaan, mitä me saamme palkkemme, tulivat hekin huomaamaan, että jotakin on viinossa. Kokouksia pidettiin, joissa keskusteltiin millä keinoin voitaisiin parantaa hiukan olo-suhteitamme. Ja siksi keinoksi havaitsiin se, että seistään rinnastusten vaatimustemme takana ja näin perustettiin

Dairymen's League.

Tämä yllämainittu järjestö, maidontuottajien unioni, kohtasi heti alussa maitotrustin rajun hyökkäyksen. Kaikki keinot koetettiin sen murskaamiseksi, mutta turhaan, se seisoi ja kasvoi niin että vähässä ajassa sen jäsenmäärä nousi 85,000. Se oli määrällään karjantuotteilla ja pakotti yhtiöt maksamaan tuottajille sen hinnan, minkä se katsoi mahdolliseksi. Ja silloin sen valtavimmillaan lähiympäristössä, "hyvänä sota-ajana" olikin farmareilla kulta-aika. Maidosta lähti rahaa neljä ja puolikin taala sadalta paunalta. Jos kaikki mitä tarvitsi ostaa olikin kallista, niin kovasti sitä suomalaisenkin maksoi "huonona aikana" tehtyä velkaansa, eikä silloin grottemyly muistunutkaan mieleen.

Mutta kulkas kävi, riittikö sitä kultaista aikaa jankaikkisesti? Ei, yhtäkkiä se romahti; yhtiöt ilmoittivat etteivät ota vastaan maitoa. Maitoasemia suljettiin niin että aihharvat vain jäivät käyntiin. Ihmeteltiin ja kirottiin, maitoa oli, mutta ei ollut markkinoita. Jotkut yrittivät valmistaa voita, mutta sekään ei luonnistunut sillä voitakin oli liikaa. Ainoastaan harvat havaitsivat missä vika piili, toiset eivät jaksaneet käsittää kiroisivat vain unotoaan keivottomaksi, kun se ei kykene yhtiötä pakottamaan ottamaan maitoa vastaan. Ei ymmärretty, vaikka ei silinä ollut mitään eriskummallista, oli vaan menty liian pitkälle; oli nostettu maitotuotanto, jolle ei löytynyt paikkaa, minne sen olisi tuottanut kädenkääntäessä.

Tämän kriisin suurimmillaan ollessa perustettiin uusi osuusliike, jolle annettiin nimeksi Dairymen's League Co-operative Association Inc. Se päätti ottaa haltuunsa koko karjantuotteiden myynnin, mikä tarkoittaa, että kaikki, jotka kuuluvat mainittuun järjestöön saivat maksun maidostaan sen kautta ja sen hinnan minkä se määräisi ja sopi kompanioiden kanssa, jolle se puolestaan oli farmareilta ostamansa maidon. Kunkin jäsenen, joka yhtyi yllämainittuun osuustoiminnalliseen liikkeeseen, tuli allekirjoittaa ankara kontrakti, jossa lupautui toteutamaan mainitun liikkeen määräyksiä, eikä myöskin maitoa kenellekään muulle yhtiölle tai yksilölle, vaikka siitä saisiikin suuremman hinnan kun Dairymen's League voi maksaa. Tämä taas sai jäsenistön taholta voimakasta vastustusta. Seurauksena oli että noin 25,000 jäsentä jäi syrjään ja alkoivat myymään yhtiölle maitoa ilman Leaguen välitystä.

Senjälkeen on Dairymen's League Co-op. Ass. Inc. alkanut rakentamaan omia villuutuksia, joita se tarvitsee maidon jakelussa ja jalostamisessa. Sillä on nyt miljoonia dollareita maksavia rakennuksia kaskissa sen alueella sijaitsevilla suuremmissa ja pienemmissä kaupungeissa, jääkermatehtailla, meijereillä, tuhansia kuorma-autoja, maitoasemia y. m. tarvittavia huoneistoja. Kaiken tämän ylläpitämiseksi ja rakentamiseksi ottaa liike jäsentiltään 10 prosenttia kaikesta maitotuotannosta velaksi, joka pitäisi maksettavan takaisin viiden vuoden perästä kuuden prosentin koron kanssa.

Vaikkakin tämä laitos on näin yhtäkkiä kohonnut, ollen nyt toisella sijalla maitomaailmassa — ei se siltikään

voi tyydyttää suuria joukkoja maidontuottajista. Se ei kykene kontroleeraamaan maitotaloutta niin, että se tyydyttäisi enemmistöä sen jäsenistä, eli niitä joiden sitä itseään tulisi kontroleerata.

Vaikkakin maidon kuluttajat joutuvat maksamaan suorastaan enemmän kuin maidon ravintoaine edellyttäisi, niin siltikään se ei voi maksaa tuottajille sellaista hintaa että sillä tulisi hevillä toimeen, muusta puhuttakaan, sellainen joka tekee työnsä käsin ja yksinkertaisilla koneilla. Ainoastaan sellaiset sen jäsenet, jotka eivät itse kynnä eivätkä kylviä, jotka omistavat tuhansia ekkeriä maata ja satoja lehmäiä ja jotka pitivät kymmeniä palkkalaisia ja teettivät työnsä uudemmanklaisilla koneilla, voivat vielä kiskoa rikkauksikin sellaisesta hinnasta, jolla köyhempi farmari tuskin voi elää. Viime kesinäkin on maidon hinta vaihdellut dollarin ja kahden välillä, mikä on kerrassaan keho palkka työstä, minkä joutuu tekemään sen saavuttamiseksi. Tämä on herittänyt yleistä suuttumusta koko hommaa kohtaan. Kironuksia satelee ja piivittelään että sellaista se on, parempi olisi ollut jos League olisi pidetty sellaisena kun se alussa oli, unioni, joka vaan olisi taistellut yhtiöiden maidon hinnan alentamista vastaan. Tämä on ajattelemaonta, sillä sehän jo nähtiin että yhtiöt eivät ottaneet vastaan kaikkea sitä maitoa mitä League'in kuuluvat tuottajat tuottivat; ne suorastaan eivät kyenneet ottamaan sitä, koska sitä oli tarjolla enemmän kuin he tarvitsivat.

Kysytään sitten että miten League voi saada saman määrän kaupatuksi? Mutta sen se vaan tekee. Se myy yhtiöille sen määrän mitä he tarvitsevat, jakaa omilta laitoksiltaan suoraan kuluttajille ja valmistaa kaikenlaista mitä maidosta voidaankin valmistaa ja lähettää ympäri maata, vieläpä Eurooppaanakin tuotteitaan. Tällä tavalla se voi välttyä liikatuotannolta, mutta emme tiedä kuinka kauan.

Niinkuin jo on sanottu, se ei maksaa maidosta hintaa joka vastaisi elämän kustannuksia kummollekin ja tämä herättää yleistä tyytymättömyyttä köyhempien joukossa. Suuria joukkoja jää syrjään, he joko jättävät maansa tai joutuvat jättämään ne, tai alkavat yrittämään muuta keinoa henkensä pitämiseksi, he eivät voi seurata ja heidän siis täytyy väistyä. Ja tähän juuri pyrkivätkin ne, jotka kontroleeraavat koko liitosta, ne "jotka eivät kynnä eivätkä kylviä". Vähän päästä tulee jäsenille kontrakteja, joita vaaditaan allekirjoittamaan sakan ja eroittamisen uhalla. Näitä kontrakteja kirjoittelevat Leaguen 40,000 dollarin vuosipaikka saavat virkailijat yhdessä maitotrustin kanssa jossain New Yorkin hotellissa. Suuret joukot kieltäytyivät "sainnaamasta" nolta orjakontrakteja (joksi he niitä nimittävät) ja jäivät syrjään. Tästä on seurauksena että Dairymen's League Co-op. Ass. Inc.'in jäsenmäärä on laskenut 85 tuhannesta 40 tuhauteen ja huhut kertovat, että se alaa vaan laskea. Niin on täytty-mässä suur-farmarien sinattu toive: koko tuo laitos, köyhien hiestä kootuine satojen miljoonien dollarien omaisuuksineen on luisumassa harvojen yksilöitten käsiin. Tuskinpa kuluu montaakaan vuotta kun tuo kaikki on tapahtunut.

Mainittakoon vielä, että mainittu liike julkaisee "League News" nimistä lehteä, jonka ylläpitämiseksi farmarit maksavat sentin joka sadalta paunalta suostaan hinnasta. Se oli alussa Leaguen ollessa unioni koko hyvin edistysmielinen, mutta nyt siitä on tullut mitä mustin Wall-kadun kama-saksien tukipylväs ja mitä verisin järjestyneen työväen vihollinen. Nyt se kalvaa työväkeä yhdessä niiden lehtien kanssa, jotka vuonna 1916 maitotakan aikana huusivat että farmarit murhaavat kaupunkilaisten lapsia, kieltäytyvät antamasta maitoa. Ne samat lehdet, jotka nykyin syöksevät hirmuisia syytöksiä lakkoutuneista kaivantöyryistä y. m., ovat saaneet

avukseen samojen "murhaajien" äänenkannattajan.

Se mitä tässä on sanottu, ei ole tehty tyhjänä tarkoituksessa, että saataisiin suomalaiset halveksimaan yllämainittua osuusliikettä. Piirivastoin. Tarkoitukset on vaan saada jotkut huomaamaan kuinka tulee käymään, ellemmä ala niin suomalaiset kuin kielisetkin hiukan edes kajoamaan sen johtoon. On selvää, että ilman mainittua liikettä emme sais maidosta sitäkään hintaa mitä nyt saamme ja siksi on meidän vaan entistä lujemmin alettava toimimaan sen eteen. Meidän on pyrittävä kontroleeraamaan sitä, minkä oikeuden sen jäsenyys meille takaa. On pyrittävä joukkona tuomaan esille vaatimuksemme, eikä vaan tyytymään siihen, mitä jotkut päättävät omaksi edukseen. Niinkuin unioihinkin, olisi meidän tunkeuduttava tämänkin liikkeen sisälle ja tehtävä siellä agitatsioita. Sellaiset suomalaiset, jotka kykenevät puhumaan englannin kielillä, koettakaa tehdä tehtävienne ja okaa varmoja, että se tulee tuottamaan hyvää hedelmää.

Osastotoiminta.

Keskellä ankaran kamppallun elämän ehtojen puolesta, ei osa suomalaisesta väestöstä ole unohtanut, että minikäinlaisten osuusliikkeiden y. m. avulla ei voida luokkamme asemaa muuttaa, joskin voimme hiukan parantaa olojamme. Se ei ole unohtanut, että nykyistä järjestelmää ei tule pyrkiä korjallemaan, vaan on se revittävä alas juureen ja tilalle nostettava uusi, työn ja onnen tasavalta, jossa ei tarvita unioita, leagueja nykyisessä merkityksessään eikä tappelurahastoja, joiden eteen saa nykyään kaikkensa uhrausta suudakseen edes elää. Näin ajattelevien suomalaisten luku ei tosin ole kehuttava suuri. Osastoja on toiminassa Spencer-Van Ettenin ja Newfieldin sekä Pennelvilien, joka myöskin kuuluu tähän samaan joukkoon, joskin se on vähän etäällä näköpiiristäni.

Spencerin osasto perustettiin kolme vuotta takaperin ja on sen jäsenluku nykyään tuossa kahden ja kolmenkymmenen välillä. Silloin kun S. S. Järjestö erosi Sosialistipuolueesta, oli mainittu osasto ensimmäisiä, joka hyväksyi sen menettely ja jäi valtavana äänen enemmistöä järjestöön. Ainoastaan muutamia oli sellaisia, jotka eivät jaksaneet pysyä mukana todellisessa luokkatalistelussa, vaan jäivät petturien leppelle. He erosivat ja perustivat Van Ettenin oman osastonsa, ollen sen jäsenmäärä 13. Mutta heikillään "aate" ei näytä löytävän jalansijaa täälläpiiriin. Sitä todistan sekin, että heidän iltaimissaan ei käy paljon muita kuin oma joukko, jota vastaan meikkiläisten iltaimayleisö lasketaan sadoissa. Viime keväänä kun leikki oli iltaamat, lähtivät he mahtavat ilmoitukset "että Matti Holm tulee puhumaan, tanssia lopuksi ja sisäilmapäisy vapaa" mutta kaikista huolimatta oli saapuvilla kuuleman mukaan vain yksi mies ja ne kolmetoista noken. Eivät edes nuoret tanssihaluisetkaan viitsi mennä heidän kempeihinsä nauttimaan vapaasta sisäilmapäisyydestä, vaan mieluummin odottavat meikkiläisten iltoimia ja luovuttavat sisäilmapäisyrahan.

Seuraava järjestyksessä oli Pennelvilien osasto, joka muistaakseni perustettiin v. 1920. Mutta kun on tunne sen toimintaa paremmin sivuutan sen.

Newfieldin osaston perusti toveritar Hilja Kuokkanen v. 1921 ja on sen jäsenluku nykyään 20. Sen toiminta on ollut sellaista kuin muidenkin farmiseutu-osastojen, sellaista kuin sopii odottaakin sellaisilla paikkakunnilla jossa jäsenet ovat hajallaan kymmenien mailien päässä toisistaan. Kuten ehkä kaikki muistavat kuuluivat nämä kolme osasto New Yorkin alueeseen aina viime kevääseen asti, jolloin ne Työväenpuolueen siirijon takia muutettiin Ohion alueeseen.

Ovatko sitten nämä kolme pientä osastoa saaneet mitään aikaan? Sitä ei voi kukaan kieltää. Kuinka paljon on levinnyt työväenlehtiä näille seuduille ennen kuin näitä osastoja ei